

LAVA 01

Kathleen
Geier

Hillary en het feminisme van de elite

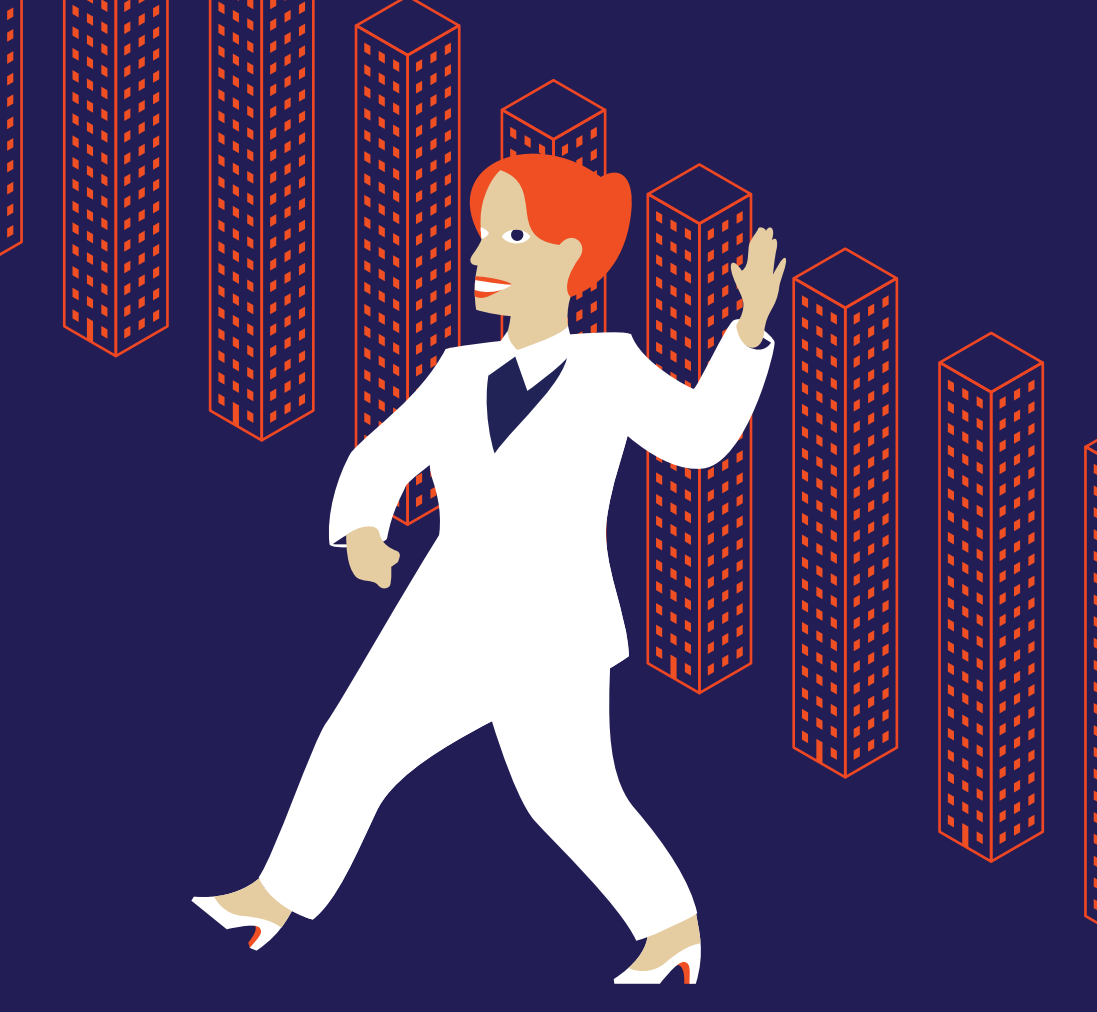
Vrouwen uit de blanke arbeidersklasse die voor Trump stemden, houden het soort feminisme dat blind is voor klassenpolitiek een reuzengrote spiegel voor.

Wat was er die dinsdag in godsnaam gebeurd? Hillary Clinton was door haar fans bejubeld als de meest gekwalificeerde kandidaat ooit voor het presidentschap. Hoe kon zij toch nog verliezen van een clown die niet alleen een politiek groentje is, maar ook een verachtelijke bullebak, een gemene racist, een eerste klas oplichter en een gestoorde seksdelinquent?

Racisme was ongetwijfeld een belangrijke factor. Tal van studies wijzen uit dat Trump-aanhangers hoog scoren als er naar rassenhaat wordt gepeild.¹

Ook seksisme is een factor. Trump, zijn aanhang en gebruikers van sociale media bestookten Hillary Clinton onophoudelijk met gemene vrouwonvriendelijke aanvallen. Geen wonder dat in de geschiedenis van de Amerikaanse presidentsverkiezingen de kloof tussen mannelijke en vrouwelijke kiezers nooit zo groot was als nu - liefst 24 procent.² En wie zich nog zou afvragen of racisme en vrouwenhaat wel een

17

belangrijke rol hebben gespeeld in deze verkiezingen, die kan de twijfels maar best aan de kant zetten, gezien de massa angstaanjagende gewelddaden tegen vrouwen en kleurlingen in het zog van Trumps overwinning.³

Breuklijnen in het hedendaagse feminisme

18 Zoals altijd had ook deze verkiezingsuitslag verschillende oorzaken. Ik zou nog een bijkomende schuldige willen identificeren : de economische ongelijkheid of specifiek, de economische ongelijkheid onder vrouwen. Een ruime meerderheid van de gekleurde vrouwen steunde Clinton - en dat is begrijpelijk, want de Democraten hebben zich altijd al veel meer voor hun belangen ingezet dan de Republikeinen. Maar bij de blanke vrouwen koos een aanzienlijke meerderheid voor Trump en die groep speelde een sleutelrol in zijn overwinning.⁴ Toch steunden niet alle blanke vrouwen Trump : in hun stemgedrag was een gapende klassenkloof merkbaar.⁵ Een veelgebruikte parameter om de arbeidersklasse te omschrijven is : volwassenen zonder diploma hoger onderwijs. Bij de blanke vrouwen die hoger onderwijs hebben genoten, koos 6 procent meer voor Hillary dan voor Trump. Maar bij de blanke vrouwen zonder hogere opleiding schaarde 28 procent meer zich achter Trump. Dat zorgde voor een gigantische klassenkloof in de vrouwelijke kiezersgroep - 34 procent, nog 10 procent meer dan de genderkloof van 24 procent, die ook al een recordhoogte bereikte.

Klassenverschillen tussen vrouwen zijn bijna een taboe-onderwerp. Maar sociologen als Leslie McCall hebben vastgesteld dat de economische ongelijkheid onder vrouwen ook even groot is en net zo snel groeit als de economische ongelijkheid onder mannen.⁶ Die economische kloof onder vrouwen zorgt voor een van de belangrijkste breuklijnen in het hedendaagse feminisme. Dat wordt verklaard doordat veel vrouwen uit de professionele groep die een onevenredig groot aandeel van de feministische verworvenheden naar zich toe heeft getrokken, de feministische beweging domineerden. De sociale afstand tussen henzelf en hun minder geprivilegieerde zusters is groot en wordt almaar groter. In de decennia na het begin van de tweede feministische golf hebben

hoger opgeleide vrouwen toegang gekregen tot banen met een hoge status. Maar vrouwen uit de arbeidersklasse werden geconfronteerd met dalende lonen. En omdat het aantal scheidingen en eenoudergezinnen in de arbeidersklasse is toegenomen, hebben zij hun

De mainstream feministen hebben de vrouwen een fabeltje verkocht.

zorgtaken alleen maar zwaarder zien worden. Terwijl de mainstream feministische groeperingen en wetenschappers constant de nadruk hebben gelegd op de sociale en culturele thema's waar rijke vrouwen veel belang aan hechten, hebben ze weinig oog gehad voor de economische besommeringen van de overgrote meerderheid van de vrouwen.

Bij de presidentsverkiezing van 2016 bereikte het klassenonderscheid tussen vrouwen een kritiek punt, het Grote Feminisme liet vrouwen schromelijk in de steek. De mainstream feministen hebben de vrouwen een fabeltje verkocht. Ze beweerden dat de verkiezing van een vrouwelijke president de positie van de vrouwen als klasse zou verbeteren. Ze beriepen zich op de dubieuze theorie van Sheryl Sandberg en beweerden dat vrouwelijke leiders automatisch vooruitgang brengen voor alle vrouwen⁷ - hoewel in de sociale wetenschappen de bewijzen voor die bewering op zijn zachtst gezegd niet eenduidig zijn.⁸ Er werd ook vaak beweerd dat een vrouw als president de *female power* zou 'normaliseren'.

19 Maar als je een vrouw bent die de eindjes nauwelijks aan elkaar kan knopen en je je suf piekert over de steeds slechtere economische vooruitzichten voor jezelf en je kinderen, dan kan het je niet echt boeien of een vrouw die honderden miljoenen bezit⁹ het laatste glazen plafond kan doorbreken. Daar kwam nog bovenop dat Clinton, de persoon van wie feministes zonder meer aannamen dat vrouwen uit de arbeidersklasse zich heel erg met haar zouden identificeren (want zijzelf deden dat toch ook?), een allesbehalve perfecte kandidate was. In haar politieke carrière heeft ze talloze keren vrouwen, kleurlingen, arbeiders en andere kiezersgroepen verraden. En het was ook nog eens arrogant van haar en het getuigde van weinig inzicht om in Wall Street toespraken te houden en op Binnenlandse Zaken een eigen e-mailserver te installeren. Dat was heel kwalijk politiek wangedrag.

“I'm with her” of “She's with us”?

Clinton lanceerde enkele sterke politieke ideeën, vooral haar plannen voor betaald familiaal verlof en voor de uitbreiding van de kinderopvang. Maar zij heeft daar nooit een overtuigende boodschap uit kunnen distilleren die mensen ervan kon overtuigen dat zij om mensen zoals hen gaf. Het is veelbetekenend

Kathleen Geier

Kathleen Geier is schrijfster en researcher op het vlak van openbaar beleid en woont in Chicago. Ze schrijft voor The Washington Monthly, Salon, Reuters en andere media.

dat ze ze zich meer ontspannen en beter op haar gemak voelde wanneer ze plutocraten uit Wall Street toesprak dan wanneer ze op campagne met gewone mensen moest praten.¹⁰ Ook problematisch was haar campagneslagzin “*I’m with her*”. Dat klinkt als de uitroep van een dwepende fan. Waarom koos ze niet voor een meer inclusieve en democratischer slagzin zoals “*She’s with us*”? En in tijden waarin populisme hoogtij viert, heeft het haar ook geen deugd gedaan dat ze zo vaak te zien was in het gezelschap van blitse sterren : Lena Dunham, Katy Perry...¹¹

Jawel, Clintons tekortkomingen als kandidaat zijn voor mij redenen om eraan te twijfelen of de kiezers wel vooral seksistisch hebben gestemd en zo de verkiezingsuitslag hebben bepaald (al heeft dat

beslist een rol gespeeld). Wat haar uiteindelijk de das heeft omgedaan, is niet zozeer het feit dat ze een vrouw is, maar wel dat ze geen band heeft met kiezers. Het is niet moeilijk je andere Democratische vrouwen voor te stellen die in deze verkiezing beter zouden hebben gescoord, denk maar aan de populistische Democratische stokebrand Elizabeth Warren. In tegenstelling tot Hillary staat Warren niet te boek als een van de architecten van het mislukte beleid uit het verleden (NAFTA, de deregulering van Wall Street enzovoort). En we weten : dat beleid heeft geleid tot de grote economische verschuiving waar veel kiezers uit de arbeidersklasse onder hebben geleden.

Het beleid van Bill Clinton heeft landelijke regio’s in strijdstaten als Ohio, Michigan en Pennsylvania in een depressie gedompeld en dat is Hillary nu zuur opgebroken. De mensen in die regio’s, overwegend blanken uit de arbeidersklasse, werden zwaar getroffen toen de belangrijkste industrieën wegtrokken en door de sociale en economische problemen die erop volgden : een historisch lage participatiegraad van de beroepsbevolking, verminderde mobiliteit, ernstige drugsoverlast en nog veel meer. Journalist Alec MacGillis maakte reportages in steden van deze *Rust Belt* in het zuidwesten van Ohio en het oosten van Kentucky. Hij beschreef ze zo : “De sfeer van verval hangt over deze steden, waar winkels met geneesmiddelen en pandjeshuizen het beeld van de afgeleefde winkelstraten bepalen en waar victoriaanse huizen leegstaan en tot bouwval verkommeren.”¹² De sociale en economische neergang in deze in de steek gelaten gebieden is des te tastbaarder wanneer je ze vergelijkt met de

bloeiende Amerikaanse kuststeden. Die groeiende ongelijkheid tussen regio’s¹³ was ongetwijfeld een van de bepalende factoren bij deze verkiezing, net zoals dat bij de Brexit het geval was.¹⁴

Onzichtbare arbeidersvrouwen

Binnen de blanke arbeidersgemeenschappen hebben vooral de vrouwen het hard te verduren gekregen. Zo is er de vermaarde studie die een nooit eerder geziene daling van de levensverwachting vaststelde bij blanke Amerikanen zonder hoger diploma.¹⁵ De meeste media zagen in hun verslag van die studie een cruciaal gegeven over het hoofd, het punt waar statisticus Andrew Gelman op wees : “Sinds 2005 is het sterftecijfer in die groep wel gestegen, maar alleen voor vrouwen, niet voor mannen.”¹⁶ Vrouwen uit de arbeidersklasse hebben niet alleen af te rekenen met economische onzekerheid en stijgende sterftecijfers, ze moeten nog een andere vernedering ondergaan : onzichtbaarheid. Tijdens de campagne was er een lawine van artikels over de bekommernissen van Republikeinse vrouwen uit de elite¹⁷ en van blanke mannen uit de arbeidersklasse¹⁸, maar er werd zo goed als niks geschreven over vrouwen uit de arbeidersklasse. Tamara Draut, een van de weinige journalisten die de moeite nam om met vrouwen uit de arbeidersklasse te praten, haakte in op de pijn die ze voelen omdat ze zo gemarginaliseerd worden.

In tientallen gesprekken met vrouwen uit de arbeidersklasse uit het hele land zag ik inderdaad één ding telkens terugkomen : ze voelen zich onzichtbaar, ze worden over het hoofd gezien in onze politiek, in onze economie en in onze cultuur. Ze hebben het gevoel dat onze politieke leiders geen ene moer geven om hun problemen en hun dromen - van de dagelijkse strijd om een evenwicht te vinden tussen werk en zorgtaken tot de droom om hun kinderen een betere toekomst te geven door hen te laten studeren zonder ze met verlammeende schulden op te zadelen.¹⁹

Sinds de verkiezingen hebben ‘ruimdenkende’ stemmen op sociale media en in de mainstream media de blanke arbeidersklasse hysterische beschuldigingen naar het hoofd geslingerd. Maar hun woede-uitbarstingen tegen de *deplorables* (betreurenswaardigen) zal alleen koren op de molen van de rechtse, populistische reactie zijn. Alec MacGillis twitterde : “Je kunt niet genoeg benadrukken hoezeer de

*Elitaire
progressieven zien
over het hoofd dat
racisme, waar ze
terecht hun afkeer
over uitspreken,
verergerd wordt
door een falende
economie.*

onvrede over de grote media mensen ertoe aanzet voor Trump te stemmen.” Jazeker, de blanke arbeidersklasse is er zich heel goed van bewust dat de liberale elites haar verachten, dankjewel. Maar de elitaire progressieven zien één ding over het hoofd : dat het racisme van de blanke arbeidersklasse, waar ze terecht hun afkeer over uitspreken, nog verscherpt door een falende economie. (Studies geven aan dat racisme in economisch moeilijke tijden opflakkert)²⁰

Willen we een einde maken aan deze nachtmerrie en willen we het trumpsisme voorgoed verslaan, dan moeten we uitzoeken hoe we die kiezers kunnen terugwinnen. We hebben geen andere keuze. Blanke arbeiders zijn goed voor ongeveer een derde van de kiezers. De Democraten zullen geen nationale verkiezingen kunnen winnen indien ze niet meer van die stemmen kunnen binnehalen. Natuurlijk mogen progressieven nooit appelleren aan het racisme en seksisme van die kiezers (laat dat maar aan de Republikeinen over). Maar op zijn minst hebben we één sterke basis waar we het over eens zijn en waar we samen kunnen aan werken : de economie.

Geen focus op het glazen plafond

22

In de blanke arbeidersklasse lijken vrouwen meer dan mannen open te staan voor progressieve oproepen (62 procent van de blanke arbeidsters stemde voor Trump²¹ tegen 72 procent van de blanke arbeiders). Het geeft aan dat de meest belovende weg vooruit is te ijveren voor een sterke economische agenda met focus op de behoeften van vrouwen : een minimumuurloon van 15 dollar, algemene kinderopvang, betaald familiaal verlof, gratis hoger onderwijs en wetten met zware sancties voor loondiefstal en die garant staan voor eerlijke werkroosters en voor gelijke verloning voor vrouwen.²² Het is een troef dat zo'n agenda niet alleen voor vrouwen aantrekkelijk is. Want in onze 'heerlijke nieuwe' economie werken ook almaar meer mannen in de precaire

Wat Hillary uiteindelijk de das heeft omgedaan, is niet zozeer het feit dat ze een vrouw is, maar wel dat ze geen band heeft met kiezers.

omstandigheden die traditioneel vrouwen te beurt vallen, met lage lonen, minimale voorzieningen en amper bescherming. Zo'n agenda zou dus ook mannen helpen. Hij zou dus niet alleen rechtvaardig zijn, maar ook politiek pragmatisch.

Maar niet alleen de Democratische Partij is dringend aan hervormingen toe. Ook de feministische beweging moet zich heroriënteren. Feministen zouden er goed aan doen

de popcultuur-avelstaarderij te laten varen, alsook de pseudofeministische bedrijfsretoriek à la *Lean In* (van de zakenvrouw Sheryl Sanberg, COO van Facebook).²³ Ze moeten hun aandacht verplaatsen van het glazen plafond naar de lastige werkvloer, want dat is per slot van rekening de plek waar de meeste vrouwen aan vastzitten. En als het feminisme opnieuw een bruisende massabeweging zou worden van onderuit, in plaats van een top-down eliteclub, wie weet wat ze dan allemaal kan bereiken.

Vertaling met bewerking van titels en inleiding van een artikel dat op 11 november 2016 verscheen onder de titel "Inequality Among Women Is Crucial to Understanding Hillary's Loss". Zie : <https://www.thenation.com/article/inequality-between-women-is-crucial-to-understanding-hillarys-loss/>.

- 1 Michael Tesler, "Trump is the first modern Republican to win the nomination based on racial prejudice", *The Washington Post*, 1 augustus 2016. Zie : https://www.washingtonpost.com/news/monkey/wp/2016/08/01/trump-is-the-first-republican-in-modern-times-to-win-the-partys-nomination-on-anti-minority-sentiments/?utm_term=.ac7ffbc51b28.
- 2 Danielle Paquette, "The unexpected voters behind the widest gender gap in recorded election history", *The Washington Post*, 9 november 2016. Zie : https://www.washingtonpost.com/news/wonk/wp/2016/11/09/men-handed-trump-the-election/?utm_term=.2c850999093a.
- 3 Sean O'Kane, "Day 1 in Trump's America", 9 november 2016. Zie : <https://medium.com/@seano-kane/day-1-in-trumps-america-9e4d58381001#.954ania15>.
- 4 Clare Malone, "Clinton Couldn't Win Over White Women", *FiveThirtyEight*, 9 november 2016. Zie : <http://fivethirtyeight.com/features/clinton-couldnt-win-over-white-women/>.
- 5 Stanley Feldman et Melissa Herrmann, "CBS News Exit Polls : How Donald Trump won the U.S. presidency", *CBS News*, 9 november 2016. Zie : <http://www.cbsnews.com/news/cbs-news-exit-polls-how-donald-trump-won-the-us-presidency/>.
- 6 Leslie McCall, "Men against Women, or the Top 20 Percent against the Bottom 80? How does growing economic inequality affect traditional patterns of gender inequality?", Council on Temporary Families, 13 oktober 2013. Zie : <http://web.archive.org/web/20131016205533/http://www.councilontemporaryfamilies.org/Economic-Issues/men-against-women-or-the-top-20-percent-against-the-bottom-80.html>.
- 7 Sarah Kliff, "How I came to realize that a woman president would be a huge deal", *Vox*, 7 november 2016. Zie : <http://www.vox.com/2016/6/8/11866664/clinton-gender-2016>.
- 8 Kathleen Geier, "Women Rule the World. Don't Celebrate Yet, Feminists. Their policies on women's issues matter more than their gender does", *New Republic*, 14 juli 2016. Zie : <https://newrepublic.com/article/135089/women-rule-world-dont-celebrate-yet-feminists>.
- 9 Daniel Gross, "How Hillary and Bill Clinton Parlayed Decades of Public Service into Vast Wealth", *Fortune*, 16 februari 2016. Zie : <http://fortune.com/2016/02/15/hillary-clinton-net-worth-finances/>.
- 10 Amy Chozik et Nicholas Confessore, "Hacked Transcripts Reveal a Genial Hillary Clinton at Goldman Sachs Events", *The New York Times*, 15 oktober 2016. Zie : http://www.nytimes.com/2016/10/16/us/politics/wikileaks-hack-hillary-clinton-emails.html?_r=0.

23

- 11 Sarah Jones, "Hillary Clinton's Celebrity Feminism Was a Failure", *New Republic*, 10 november 2016. Zie : <https://newrepublic.com/article/138624/hillary-clintons-celebrity-feminism-failure>.
- 12 Alex MacGillis, "'White Trash' — The Original Underclass", *Pro Publica*, 5 augustus 2016. Zie : <https://www.propublica.org/article/white-trash-the-original-underclass>.
- 13 Philip Longman, "Bloom and Bust. Regional inequality is out of control. Here's how to reverse it", *Washington Monthly*, november-december 2015. Zie : <http://washingtonmonthly.com/magazine/novdec-2015/bloom-and-bust/>.
- 14 Mike Baker, Urban votes moved further left. Rural votes moved MUCH further right, Twitter. Référence au New York Times, "Presidential Election Results : Donald J. Trump Wins", 13 december 2016. Zie : <https://twitter.com/ByMikeBaker/status/796235031014318080>.
- 15 Anne Case et Angus Deaton, "Rising morbidity and mortality in midlife among white non-Hispanic Americans in the 21st century", 8 december 2015. Zie : <http://www.pnas.org/content/112/49/15078.full.pdf>.
- 16 Andrew Gelman, "Death rates have been increasing for middle-aged white women, decreasing for men", *Statistical Modeling, Causal Inference, and Social Science*, 10 november 2015. Zie : <http://andrewgelman.com/2015/11/10/death-rates-have-been-increasing-for-middle-aged-white-women-decreasing-for-men/>.
- 17 Trip Gabriel, "Abandoning Donald Trump and, for Some Women, the G.O.P., Too", *The New York Times*, 28 oktober 2016. Zie : http://www.nytimes.com/2016/10/28/us/politics/donald-trump-republican-party-women.html?_r=0.
- 18 John Wagner, "Clinton plans new effort to win over white, working-class men", *The Washington Post*, 7 oktober 2016. Zie : https://www.washingtonpost.com/politics/clinton-plans-new-effort-to-win-over-white-working-class-men/2016/10/07/6ffb7e1a-8ca0-11e6-875e-2c1bfe943b66_story.html?utm_term=.cd9572be7b02.
- 19 Tamara Draut, "Trump and Clinton, these working class women need good jobs", *CNN*, 25 oktober 2016. Zie : <http://edition.cnn.com/2016/10/25/opinions/working-class-women-election-draut/>.
- 20 Bryce Covert, "A Bad Economy Can Make People More Racist", *Think Progress*, 13 juni 2014. Zie : <https://thinkprogress.org/a-bad-economy-can-make-people-more-racist-9a308c0df822#.v86n2ys2y>.
- 21 Steve Green, "That said, a couple of things", *Fully Myelinated*, 9 november 2016. Zie : <https://fullymyelinated.wordpress.com/2016/11/09/that-said-a-couple-of-things/>.
- 22 Lonnie Golden, "Irregular Work Scheduling and Its Consequences", *Economic Policy Institute*, 9 april 2015. Zie : <http://www.epi.org/publication/irregular-work-scheduling-and-its-consequences/>.
- 23 Sheryl Sandberg, COO van Facebook, schreef *Lean In : Women, Work, and the Will to Lead* in 2013.

